

6. Імбер В.І. Психологічні передумови формування творчості в молодшому шкільному віці / В.І.Імбер // Наукові записки. Серія : Психологія : зб. матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів. – Вип. 4. – Вінниця, 2013. – С. 14–16.
7. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
8. Комарівська Н.О. Підготовка студентів до розвитку творчих здібностей дітей (на матеріалі казки) Н.О.Комарівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Вип. 28. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 182-185.
9. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку/ Л.В.Любчак // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
10. Олійник Н. Впровадження активних методів викладання в освітній процес / Н. Олійник, О. Григорович // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Кам'янець-Подільський. – 2020. – С. 47-55.
11. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – ІваноФранківськ, 2017. – С. 91-93.

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

*Кондратюк Анна, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: І.А. Стахова, асистент кафедри початкової освіти
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

THEATRICALIZED ACTIVITY AS A MEANS OF ORGANIZING THE EDUCATIONAL PROCESS OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

*Kondratyuk Anna, bachelor`s student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

***Анотація.** У статті розкрито особливості організації театралізованої діяльності у роботі з дітьми, які мають особливі освітні потреби. Нами визначено навчальний та виховний зміст театралізованої діяльності, завдання, які можуть виконувати як звичайні учні, так і з особливими потребами. Ми запропонували методичні рекомендації педагогам для організації театралізованої діяльності у початковій школі.*

***Ключові слова.** діти з особливими освітніми потребами, освітній процес, театралізована діяльність.*

***Abstract.** The article reveals the peculiarities of the organization of theatrical activities in working with children with special educational needs. We have defined the educational content of theatrical activities, tasks that can be performed by ordinary students and with special needs. We offered methodical recommendations to teachers for the organization of theatrical activities in primary school.*

***Key words:** children with special educational needs, educational process, theatrical activity.*

Важливої уваги у роботі з молодшими школярами потрібно надавати розвитку творчих здібностей, добираючи різні засоби. Сучасні дослідники [3; 6; 9; 10] обґрунтовують зміст, завдання, форми й засоби розвитку креативного потенціалу молодших школярів. Особливого значення вчені [3] надають розвитку творчих здібностей обдарованих дітей, зазначаючи, що здатність до креативності є їхньою потребою, що може бути задоволена в театралізованій діяльності.

Театралізована діяльність є одним із популярних і багатогранних видів діяльності в умовах організації різних напрямів освітнього процесу, який передбачає залучення дітей до різних справ, сприяє формуванню в них навичок соціальної поведінки тощо. Використання театралізованої діяльності у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами дозволяє створити комфортне середовище, де кожна дитина може проявити себе, розвинути свої здібності, відчувати значущість справи, за яку відповідає.

Відомі педагоги-класики (Я. Коменський, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський, С. Шацький) неодноразово підкреслювали провідне значення мистецтва у роботі з дітьми. Сучасні дослідження в галузі спеціальної психології й педагогіки підкреслюють позитивний вплив мистецтва на дітей з різними проблемами розвитку (О. Медведєва, І. Левченко, Л. Комісарова, Т. Добровольська). Неабияку роль у своїх працях відвели театралізованій діяльності Л. Артемова, О. Аматыєва, Р. Жуковська, Ю. Рубіна. Дослідники твердять, що впровадження театралізації має велике значення у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, адже впливає на засвоєння ними культури мовлення, розвиток художньо-мовленнєвих та творчих здібностей, формування акторської майстерності, здатності працювати в команді, дискутувати, соціалізуватися в суспільстві.

У своїх дослідженнях І. Барановська стверджує, що «використання різних видів театру, робота творчих майстерень з виготовлення та створення театральних образів, бутафорського та костюмного цехів, заняття та майстер-класи з акторської майстерності, сценічного мовлення, основ «оживлення ляльки» – ляльководіння, широке впровадження театральних ігрових методів та прийомів роботи з молодшими школярами дозволяють створити предметне розвивальне середовище та не залишити поза увагою жодної дитини» [1, с. 5].

Перевтілюючись в казкового героя під час гри, діти можуть показати свої почуття, думки. Саме під час театралізованої діяльності учні навчаються етичної поведінки, гуманно реагувати на різні життєві ситуації, детальніше пізнають себе та оточення тощо. Залежно від освітньої мети, яку ставить педагог, здійснюється підбір творів для спектаклю (казки, п'єси, оповідання тощо), якщо є можливість, то діти можуть написати сценарій самостійно та виконувати відповідні ролі. Робота над театралізованим дійством передбачає не тільки гру на сцені, але й активну підготовку до спектаклю (підбір акторів, оформлення декорацій, музичне оформлення спектаклю, виготовлення костюмів, проведення репетицій тощо). Це дає можливість кожній дитині спробувати себе в різних ролях (актора, сценариста, костюмера, музичного

оператора, художника, режисера), вибрати ту діяльність, яка вдається найкраще, та отримати насолоду від спільної діяльності.

До найбільш улюблених ігор дітей, на думку О. Ворожейкіної, належать такі, які супроводжують їх з раннього віку. Існує декілька способів організації театральної діяльності, на думку дослідниці, але основними є:

- театральні вистави, у яких глядачами є діти;
- театралізовані ігри – ігри-драматизації, театр іграшок, пальчиковий, ляльковий, настільний тощо;
- гра у театр, тобто підготовка вистав для глядачів, де діти виступають акторами [11, с. 23].

Плануючи проведення театралізованої постановки, педагогу необхідно:

- створювати сприятливу атмосферу для творчого розвитку дітей;
- спонукати учнів до участі у театральному мистецтві через ознайомлення з різними його жанрами та видами театрів;
- залучити всіх учнів до роботи над спектаклем;
- підтримувати та консультувати кожного учня у виконанні свого завдання, стимулювати його інтерес;
- залучати батьків до роботи над спектаклем тощо.

Отже, театралізована діяльність має важливе значення для організації навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами. Вона допомагає учням розкрити свої можливості, розвивати здібності, соціалізуватися у суспільстві, творчо переосмислювати дійсність, робити власні висновки та відстоювати свою думку.

Список використаних джерел

1. Барановська І. Театр ляльок у початковій школі: навчально-методичний посібник / І. Барановська. – Вінниця, 2015. – 170 с.
2. Василюк А. В. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / А.В.Василюк, Ю.В., Бондар, А.В.Хіля. – Вінниця, 2020. – 175 с.
3. Демченко Е.П. Статус одареного ребенка в проблемном поле инклюзивной педагогики / Е.П.Демченко // Инклюзивное образование как организационная основа педагогики многообразия: сб. науч. ст. по итогам Международного образовательного проекта «Подготовка и переподготовка педагогов и руководителей образования в среде многообразия». - Мозырь: МГПУ им. И. П. Шамякина, 2016. – С. 105-109.
4. Демченко О. П. Свято як форма національного виховання молодших школярів: технологічний аспект/ О. П. Демченко // Проблеми українського національного виховання: збірник наукових праць / за ред. Н. Скотної, М. Чепіль. – Дрогобич: РВВ ДДПУ ім.І.Франка, 2013. – С.261-272.
5. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
6. Кит Г.Г. Развивающий потенциал поисково-исследовательской деятельности детей дошкольного и младшего школьного возраста / Г.Г.Кит // Азимут научных исследований: педагогика и психология. – 2013. – № 2 (3). – (Тольятти, Самарская обл., Россия). – С. 14-17.
7. Колосова О.В. Інноваційні технології навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами / О.В.Колосова // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм / за ред. О.А. Голюк. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – Вип. 6. – С.49-51.
8. Лазаренко Н.І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н.І. Лазаренко, А.В. Хіля, А.М. Коломієць // Освіта осіб з ос Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс: збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ: «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12): Педагогічні науки. – С. 91-103.
9. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс: збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ: «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12): Педагогічні науки. – С. 91-103.

10. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / Упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – ІваноФранківськ, 2017. – С. 91-93.
11. Театр у школі: робота над виставою, репертуар / уклад. О.М. Ворожейкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 207 с.

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ПРОЦЕСІ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Левчук Дар'я, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: І.А. Стахова, асистент кафедри початкової освіти

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE PROCESS OF THE ATRALIZED ACTIVITY

Levchuk Daria, bachelor`s student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті актуалізоване питання розвитку творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами, визначено театральну діяльність як ефективний засіб формування творчої особистості. Наведено приклади образів перевтілення, види робіт для дітей з особливими освітніми потребами у процесі постановки театрального дійства.

Ключові слова. діти з особливими освітніми потребами, театралізована діяльність, розвиток творчих здібностей.

Abstract. The article actualizes the issue of development of creative abilities of children with special educational needs, defines theatrical activity as an effective means of forming a creative personality. Examples of images of reincarnation, types of works for children with special educational needs in the process of staging a theatrical action are given.

Key words: children with special educational needs, theatrical activities, development of creative abilities.

Початок третього тисячоліття вимагає нових креативних поглядів на життєдіяльність людини та суспільства, тому важливого значення набуває питання розвитку творчих здібностей кожної особистості, зокрема це стосується дітей з особливими освітніми потребами. Занурення у творчість дозволяє розкрити власний потенціал, розширити уявлення та панорамність мислення, приймати нестандартні, оригінальні рішення. Театралізована діяльність виступає певним синтезом мистецтва, яка дозволяє кожному учаснику віднайти своє місце, відчути свою важливість та стати невід'ємним елементом спільного творчого механізму. Участь дітей з особливими освітніми потребами у театральному дійстві стирає всі кордони між ними та нормотиповими дітьми, дозволяє зайти свою нішу як у театралізованій постановці, так і у суспільному житті.